

Posudek oponenta diplomové práce

Název diplomové práce: **Kultivovanost jazykového projevu a komunikační výuka ve škole**

Autorka diplomové práce: **Hana Hrubá**

Rozvíjení schopností a dovedností žáků vyjadřovat se kultivovaně a adekvátně situaci považuje diplomantka za hlavní cíl výuky českého jazyka na 2. stupni ZŠ. Ve své DP nejprve podává vymezení základních termínů a uvedení do problematiky. Následně poukazuje na místo, jaké zaujímá komunikační výuka v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání.

Dále autorka předkládá pečlivou analýzu učiva o slohu a komunikaci ve třech cyklech učebnic českého jazyka pro druhý stupeň ZŠ. Dochází k závěru, že komunikační princip se uplatňuje ve všech analyzovaných učebnicových řadách, avšak pasáže věnované rozvíjení komunikačních dovedností jsou rozdílně propojeny s ostatními složkami předmětu (jazyk, učivo o slohových útvarech, příp. i literatura).

Předchozí analýza vyústí ve porovnání a předložení závěrů o zařazení dílčích tematických celků, výběru ukázkových textů, způsobu zadání instrukcí k úkolům a cvičením; diplomantka zmiňuje též grafické zpracování učebnic, uplatnění vtipných prvků atp. Domnívám se však, že by bylo přínosné věnovat se některým porovnávaným aspektům důkladněji. Například v části *Propojenost se životem žáků* není zcela jasné, zda je míněna zásada přístupnosti věku a psychologickým zvláštnostem dítěte („být dítětem co nejlíže“, str. 50) nebo praktická využitelnost učiva v životě.

Ocenění si zaslouží zdařilé proniknutí do problematiky zpracování tématu v odborných časopisech. Diplomantka zde vymezuje tři stěžejní oblasti zájmu didaktiky ČJ (didaktické zpracování komunikační výuky, integrace složek předmětu ČJL, mediální výchova).

Vlastním přínosem DP je vytvoření souboru praktických cvičení pro rozvíjení kultivovaného mluveného projevu žáků. Tato cvičení pokrývají širokou škálu od techniky řeči a správného přednesu po nácvik vyjadřování v různých komunikačních situacích. Zvláště oceňuji, že řada z nich je zaměřena na komunikaci dialogickou, na rozvíjení argumentačních dovedností (*Argumenty, Politické hrátky, Manipulace*) a zvládání komunikačních situací s využitím asertivních technik (*Kritika, Asertivita, Umění přiznat chybu, V cizí roli, Akce a reakce*).

V DP se jen zřídka vyskytují drobné formulační nedostatky. Terminologickou připomínku mám k zadání cvičení *Manipulace*, kde je uvedeno: „sestavte dva projevy, kterými se pokusíte přesvědčit své posluchače (...) V prvním použijte výhradně *asertivního principu*, ve druhém *manipulativního*“ (str. 74). Měla by zde být spíše zmíněna *etická argumentace* versus manipulace. Ojedinele jsou na začátku DP uvedeny citace s uvedením zdroje, avšak bez stránkového údaje (str. 10 – 11).

Celkově se jedná o velmi zdařilou práci, doporučuji ji k obhajobě.

Na závěr bych ráda diplomantce položila dvě otázky ke zvážení: jaká kritéria mohou pomoci učitelům při výběru cyklu učebnic českého jazyka pro 2. stupeň ZŠ? Jakým způsobem byste kombinovala práci s učebnicí a zařazování vlastních komunikačních aktivit?

V Praze dne 30. dubna 2006

ANURHUVI KLATIFIKACI. velmi dobře